

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Jan Výborný

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jan Výborný

Principy a komunikace v krizovém řízení kraje

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michaela Havlová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2012 - 2013

BACHELOR THESIS

Jan Výborný

**Principles and Communication in Crisis Management of
Region**

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Ing. Michaela Havlová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne .....

Jan Výborný

Vlastnoruční podpis

Anotace

Cíle práce je zhodnocení stávajícího stavu krizové komunikace v kraji. Práce teoreticky pojednává o způsobech komunikace, jejich možných nedostatcích a popisuje návrhy možné optimalizace.

Klíčové pojmy

Bezpečnostní rada, integrovaný záchranný systém, krizová komunikace, krizový stav, krizový štáb, mimořádná událost, rádiové spojení.

Annotation

The aim of dissertation is to assess the current state of crisis communication in the region. The work theoretically deals with methods of communication, their possible lacks and describes proposals for a potential optimization.

Key words

Security council, integrated rescue system, crisis communication, state of emergency, crisis staff, incident, wireless communication.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 ZÁKLADY A VZNIK KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	11
1.1 Základní pojmy a definice.....	11
1.2 Historie.....	17
1.3 Potřeba krizového řízení.....	23
1.4 Legislativa ve světě.....	24
2 PRÁVNÍ PŘEDPISY ČESKÉ REPUBLIKY.....	25
2.1 Ústava a ústavní zákon.....	25
2.2 Zákon č. 239/2000Sb. a zákon č. 240/2000Sb.....	25
2.3 Bezpečnostní plánování.....	26
3 IZS (INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM)	28
3.1 Definice IZS.....	28
3.2 Postavení a úkoly orgánů veřejné správy IZS.....	29
3.3 Základní složky IZS.....	31
3.4 Stálé orgány ve vztahu k požární ochraně.....	31
3.5 Ostatní složky IZS.....	32
3.6 Vyhlásování poplachu IZS a jeho stupně.....	32
3.7 Koordinace složek IZS na místě zásahu.....	34
3.8 KOPIS jako operační středisko IZS.....	34
3.9 Další opatření v rámci IZS.....	37
4 KOMUNIKACE SLOŽEK IZS A KRIZOVÉHO ŠTÁBU.....	39
4.1 Radiová síť PEGAS	39
4.2 Analogová radiová síť	43
4.3 TCTV (telefonní centrum tísňového volání)	49

4.4 Program Manažer a jeho aplikace Dispečer	50
4.5 Program Zásah Alarm 500	51
4.6 Krizové telefony	52
4.7 Program Centrum pro varování obyvatelstva	53
4.8 Hromadné sdělovací prostředky	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	56
SEZNAM PŘÍLOH.....	58

Úvod

V každém společenském uskupení je po dobu své existence lidstvo vystaveno působení celé řady mimořádných událostí, které ovlivňují jeho vývoj. Mimořádné události mohou být způsobeny přírodními nebo civilizačními vlivy (technogenní, sociální, ekonomické). Společnost se snaží následky mimořádných událostí eliminovat. Eliminaci následků mimořádných událostí vytváří stát a bezpečnostní systém, který plní základní povinnosti státu. Bezpečnostní systém České republiky je tvořen soustavou subjektů, které zajišťují bezpečnost státu a subjektů, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti státu.¹ Mezi subjekty, které zajišťují bezpečnost státu, patří ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Subjekty, které se podílejí na bezpečnosti státu, jsou správní úřady, orgány územních správních celků, právnické a fyzické osoby. Rozsah činnosti jednotlivých subjektů při zajišťování bezpečnosti České republiky jsou upraveny řadou zákonů.

Na vznik mimořádné události reaguje bezpečnostní systém přijímáním opatření na různých úrovních. Tato opatření jsou odstupňována v závislosti na druhu a rozsahu nastalé mimořádné situace a ve své podstatě tvoří jakousi stavebnici.

Všeobecná opatření jsou opatření zajišťující každodenní fungování základních bezpečnostních principů při poskytování pomoci v nouzi na úrovni jednotlivých subjektů bezpečnostního systému (příjem tísňového volání, poskytnutí první pomoci, výjezd vozidel záchranné služby). Společná opatření jsou opatření při společném postupu subjektů bezpečnostního systému s požadavkem na koordinaci jejich součinnosti (IZS). Krizová opatření jsou zvláštním opatřením až na úrovni omezení základním práv a svobod občanů, která musí být přijata pro řešení vzniklé mimořádné situace.

V této práci se budu věnovat principům a způsobu komunikace mezi jednotlivými složkami při krizových situacích. Budou zde popsány právní základy vyhlášení krizových stavů a návazná činnost subjektů na tento stav. Dále se chci zabírat prostředky komunikace při krizových stavech. Také bych chtěl v této práci popsat historický vývoj a vznik integrovaného záchranného systému a krizového řízení.

---

¹ Šenovský, M. a V. Adamec. *Právní rámec krizového managementu*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwächter, 2005. s. 4 – 5. ISBN 80-86634-55-8

Závěrem bych chtěl zhodnotit, zda tento současný stav po legislativní a praktické stránce plně vyhoví cílům kladeným při jeho vzniku (ochrana životů, zdraví a bezpečnosti obyvatel) a také zda efektivně ochrání člověka, zvířata, majetek a životní prostředí.

1 ZÁKLADY A VZNIK KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

1.1 Základní pojmy a definice

Krizové řízení

Krizovým řízením rozumíme souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.²

Management krizového řízení

Management řízení je řešení mimořádné situace neboli proces realizovaný k tomu příslušným řídicím funkcionářem (velitel zásahu, operační důstojník, hejtman kraje, starosta obce, atd.), který při uplatnění obecných manažerských funkcí a využití dostupných zdrojů vede ke stanovení zásahových cílů, jejich realizaci a tím ke zvládnutí vzniklé mimořádné situace. Základním cílem je uchránit při mimořádných situacích v maximální míře život a zdraví postižených osob, zvířata, životní prostředí a majetek. Toho lze obecně dosáhnout správným využitím zásahových zdrojů ve správný čas, a na správném místě. Za zásahový zdroj považujeme vše, co lze použít k řešení mimořádné situace.³

Mimořádná událost

V současné praxi se vyskytuje řada definic, které charakterizují to, že v různých oblastech lidské činnosti se vyskytuje něco, co neodpovídá běžným podmínkám. Za sjednocující pojmenování lze zřejmě použít termín mimořádná událost.

Mimořádná situace

Pod pojmem mimořádná situace rozumíme situaci, která vzniká v důsledku nastalé mimořádné události lze tedy rovněž říci, že nastalá mimořádná událost vyvolává mimořádnou situaci, kterou je potřeba řešit. Mimořádná situace může být z hlediska svého trvání krátkodobá, střednědobá, dlouhodobá. Každý územní celek má k zajištění

---

² Šenovský, M. a V. Adamec. *Základy krizového managementu*. 1. vyd. Ostrava: JUPOS, 2001, s. 1 – 2.

ISBN 80-86111-95-4

³ Tamtéž, s. 33 - 35

své existence určité zdroje. Část těchto zdrojů je předem určena pro řešení mimořádných situací.

Krizová situace

V některých případech může nabýt mimořádná situace takových rozměrů, že k jejímu řešení nestačí zdroje v rámci postiženého územního celku. Získání dalších zdrojů je možné jen na úkor omezení běžných funkcí systému (práv a svobod občanů), případně vyžádání prostředků z území, která mimořádnou událostí nejsou postižená. Toho lze dosáhnout jen zákonem stanoveným způsobem, kterým je akt vyhlášení krizového stavu. Krizovou situací mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému,⁴ narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.⁵

Krizové opatření

Krizová opatření mohou být organizační nebo technická. Jsou určena k řešení krizové situace a odstranění jejích následků, včetně opatření, jimiž se zasahuje do práv a povinností osob.⁶

Krizové stavy

Krizovými stavy jsou:

Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje. Tento stav se může jako bezodkladné opatření vyhlásit pro územní kraje nebo jeho část, jsou-li v případě živelné pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek a životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností právních úřadů a složek integrovaného záchranného systému.⁷ Vymezení stavu nebezpečí a dále pravidla pro rozhodnutí o

---

⁴ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 2. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

⁵ Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 2. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/240/2000>

⁶ Tamtéž, s. 2

⁷ Tamtéž, s. 4

stavu nebezpečí, jeho trvání, jeho zveřejnění a zrušení včetně kompetencí vlády upravuje § 3 zákona č. 240/2000 Sb. Nejdelší doba trvání je 30 dnů, se souhlasem vlády se může stav prodloužit.⁸

Nouzový stav vyhláší vláda České republiky, v případě nebezpečí z prodlení vyhláší předseda vlády a do 24 hodin schvaluje vláda. Platí pro celý stát nebo pro omezené území státu. Délka trvání je 30 dnů, déle se souhlasem Poslanecké sněmovny.⁹

Stav ohrožení státu vyhláší Parlament České republiky na návrh vlády. Platí pro celý stát a není časově omezen.¹⁰

Válečný stav vyhláší Parlament České republiky. Platí pro celý stát a není časově omezen.¹¹

Kritická infrastruktura

V každém územním celku existuje část infrastruktury, která má rozhodující význam pro její fungování, a to za jakékoliv situace. Tato infrastruktura se označuje jako životně důležitá, respektive kritická. Pokud tedy lidská společnost chce úspěšně fungovat, musí být jí používané části kritické infrastruktury účinně chráněny. Hovoříme-li o ochraně kritické infrastruktury jako celku, pak se musíme zabývat ochranou jejich jednotlivých prvků. Kritickou infrastrukturou se rozumí výrobní a nevýrobní systémy a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, ekonomiku, veřejnou správu a zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva. Oblasti kritické infrastruktury ČR jsou:

- a) energetika – elektřina, plyn, teplo, ropa,
- b) vodní hospodářství – pitná a odpadní voda,
- c) potravinářství a zemědělství – produkce potravin a zemědělská výroba,

---

⁸ Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 4. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/240/2000>

⁹ Ústavní zákon 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, s. 1-6. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/110/1998>

¹⁰ Tamtéž, s. 4

¹¹ Ústavní zákon 1/1993 Sb. Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, s. 14. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/1/1993>

- d) zdravotní péče – lékařská péče a ochrana veřejného zdraví, léčiva,
- e) doprava – silniční, železniční, letecká a vodní,
- f) komunikační a informační systémy – telekomunikace, satelitní komunikace, rozhlas, televize, internet,
- g) bankovní a finanční sektor – veřejné finance, banky, pojišťovny, kapitálový trh,
- h) nouzové služby – HZS, Policie ČR, AČR, předpovědní, varovná a hlásná služba (SÚJB, ČHMÚ),
- i) veřejná zpráva – justice, vězeňství, sociální ochrana a zabezpečení.¹²

Nebezpečí, ohrožení, riziko

Nebezpečí je pojem, kterým se často označují možné zdroje nebo příčiny havárie, rovněž se využívá definice, která uvádí, že nebezpečí je předmět nebo situace, které vytvářejí hrozbu ztrát. Jako alternativní termín pro vysvětlení významu tohoto slova se využívá výraz zdroj rizika.

Ohrožení se používá k tomu, aby se vyjádřilo, že došlo k aktivaci zdroje rizika a k jeho působení na okolí.

Riziko je často definováno jako funkce pravděpodobnosti vzniku mimořádné události s určitou velikostí jejich následků, obecně rovněž jako možnosti vzniku nežádoucích důsledků.

Základní složky IZS:

- Policie ČR
- Hasičský záchranný sbor ČR a jednotky plošného pokrytí
- Zdravotnická záchranná služba

Ostatní složky IZS:

Pro případ, kdy základní složky IZS nebudou mít dostatek sil a prostředků, nebo budou záchranné a likvidační práce vyžadovat zvláštní síly a prostředky potřebné k řešení konkrétní situace, se předpokládá využití ostatních složek, které poskytují pomoc podle dohody o plánované pomoci na vyžádání. Mezi ostatní složky IZS patří armáda, obecní

---

¹² Nařízení vlády 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvků kritické infrastruktury, In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, s. 2-12. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/432/2010>

policie, státní úřad pro jadernou bezpečnost, báňská záchranná služba, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, neziskové organizace a sdružení občanů.¹³

Bezpečnostní rady a krizové štáby.

Bezpečnostní rada státu je stálým pracovním orgánem vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti České republiky a přípravu návrhů opatření k jejímu zajišťování.¹⁴

Ústřední krizový štáb je pracovním orgánem vlády pro řešení krizových situací. Ústřední krizový štáb má 17 členů, předsedu jmenuje předseda vlády podle charakteru situace.¹⁵

Bezpečnostní rada kraje a bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností jsou poradními orgány zřizovatele pro přípravu na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman nebo primátor, který jmenuje členy bezpečnostní rady kraje. Předsedou bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností je starosta obce s rozšířenou působností,

který jmenuje členy bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností. Bezpečnostní rada kraje má nejvíce 10 členů. Bezpečnostní rada projednává stav připravenosti kraje na řešení krizových situací, krizový plán kraje, havarijní plán kraje, návrh koncepce ochrany obyvatelstva, zprávu o stavu monitorovacích, spojovacích a informačních systémů na území kraje a návrhy rozvoje těchto systémů.

Krizový štáb kraje a krizový štáb obce s rozšířenou působností jsou pracovním orgánem zřizovatele pro řešení krizových situací. Předsedou krizového štábu kraje je hejtman nebo primátor, který jmenuje členy krizového štábu kraje a předsedou krizového štábu

---

¹³ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 2. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

¹⁴ Ústavní zákon 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, s. 1-6. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/110/1998>

¹⁵ Usnesení vlády ze dne 24. 11. 2008 č. 1500. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/ustredni-krizovy-stab-51792/>

obce s rozšířenou působností je starosta obce s rozšířenou působností, který jmenuje členy krizového štábu obce s rozšířenou působností.¹⁶

Složení krizového štábu kraje.

- Hejtman kraje nebo primátor – předseda,
- Náměstek hejtmána kraje nebo náměstek primátora – zástupce předsedy
- Ředitel Krajského úřadu – člen
- Vedoucí odboru zdravotnictví Krajského úřadu – člen
- Ředitel Hasičského záchranného sboru – člen
- Ředitel Krajského ředitelství policie – člen
- Ředitel Záchrané zdravotnické služby – člen
- Ředitel Krajského vojenského velitelství – člen
- Ředitel Krajské hygienické stanice - člen
- Vedoucí oddělení Integrované záchranné systému a obrany Krajského úřadu – člen/tajemník
- Stálá pracovní skupina

Obsah činnosti krizového štábu kraje

Krizový štáb kraje svolává hejtman v případě, že je vyhlášen krizový stav pro celé území státu nebo pro jeho část. Krizový štáb kraje je svoláván operativně zejména k projednávání zásadních záležitostí týkajících se řešení krizové situace a přijetí krizových opatření spojených s nezbytným omezením základních práv a svobod. Krizový štáb kraje posuzuje přiměřenost krizových opatření v určených obcích a navrhuje jejich pozastavení, změnu nebo zrušení. Stálá pracovní skupina krizového štábu, která při řešení krizové situace nebo při koordinaci záchranných a likvidačních prací jedná nepřetržitě, analyzuje vývoj krizové situace nebo mimořádné události a dokumentuje postup řešení, podává vedoucímu krizového štábu návrh na způsob řešení, postup při ochraně obyvatelstva a na vyhlášení, změnu nebo odvolání krizového stavu, využívá při tom zejména havarijní plán, vnější havarijní plány a krizový plán, soustřeďuje informace o stavu sil a prostředků, vede celkový přehled jejich nasazení a

---

¹⁶ Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: Sbirka zákonů České republiky. 2000, s. 15 - 26. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/240/2000>

rozpracovává návrhy jejich využití, organizuje spojení s krizovými štáby určených obcí, krajů a krizovým štábem Ministerstva vnitra, zabezpečuje informování veřejnosti o přijatých opatřeních a postupu řešení krizové situace nebo mimořádné události, připravuje technickou a informační podporu nasazeným silám a prostředkům, vede evidenci finančních výdajů a nákladů na opatření při krizové situaci nebo mimořádné události, organizuje ochranu obyvatel postiženého území včetně zajištění zásobování a humanitární pomoci a zabezpečuje ukládání a využívání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci a povinnosti poskytovat věcné prostředky. Do této pracovní skupiny patří i pracovníci jednotlivých operačních středisek Integrovaného záchranného systému.¹⁷

1.2 Historie

Hasičský záchranný sbor.

První známá organizovaná ochrana proti přírodním živlům je zaznamenána již ve starém Římě a v Řecku. Různé předpisy a směrnice se poté začaly objevovat hlavně ve středověku. Středověká města byla velice ohrožena požáry, které měly za následek obrovské materiální škody a snad každé z větších evropské měst se s velkým požárem potýkalo. Na základě cechovních začaly být v polovině 19. století zakládány první placené hasičské sbory. U nás byl prvním placeným hasičským sborem hasičský sbor města Prahy, jež byl založen v roce 1853. Tehdy se však jednalo vlastně o skupinu lidí pracujících pro město Prahu jako metaři (tedy dnešní technické služby), kde část z nich byl a vycvičena k hašení požárů a manipulaci s hasičskou technikou, kterou v té době už představovaly parní stříkačky, i když stříkačky na ruční pohon stále převažovaly. O několik let později se již členové sboru věnovali pouze hasičským činnostem a metařinu zcela opustili. Sloužilo se zde ve 48 hodinových směnách (od roku 1906 ve 24 hodinových) a počet mužů se rychle rozrůstal, z původních šesti až na dvacet čtyři v jedné směně v roce 1894. Hasičský sbor se Praze řídil podrobnými instrukcemi a byl vystaven na principu vojenské kázně. K zajímavostem nutno uvést, že původní budova prvního hasičského sboru je dnes centrální požární stanice, kde sídlí ředitelství HZS hl. m. Prahy a ze stájí se staly garáže pro dnešní vozidla HZS. V menších městech, která

---

¹⁷ Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: Sbirka zákonů České republiky. 2000, s. 15 - 26. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/240/2000>

neměla peníze, aby si udržovala placené hasičské sbory, docházelo postupně ke sdružování nadšenců, kteří pod vlivem humanistických ideálů, národního i demokratického hnutí, ustanovovali první dobrovolné hasičské sbory, kterým uvedení nadšenci věnovali svůj volný čas i nemalé prostředky službě a pomoci spoluobčanům nejen při boji s požáry, ale i pomoci při mimořádných událostech, jako byly například povodně. V případě požáru nahrazovali snahu nahodile shromážděných lidí cílevědomou prací při zásazích, včetně odborné obsluhy požární techniky. Právě tyto skupiny lidí zakládaly první dobrovolné hasičské sbory v Českých zemích. A jelikož menších měst a vesnic bylo v té době u nás většina, ležela hlavní tíha hašení požárů a likvidaci mimořádných událostí na dobrovolných hasičských sborech. Prvním z nich byl hasičský sbor ve Velvarech založený v roce 1864. Iniciátorem založení se stal Karel KROHN, který viděl ochranné družstvo při práci v Hamburku. Stanovy tohoto sboru se staly vzorem pro zakládání dalších hasičských sborů po celých Čechách. Po vzoru Čech byly hasičské sbory zakládány i na Moravě a to zejména z iniciativy Tituse Kršky (Valašské Meziříčí 1868, Třebíč 1869). Už v dobách konce monarchie vzniklo SH ČMS, Česká a Moravská hasičská jednota, s rozvojem hlavně pak za první republiky. Za II. světové války hasičské hnutí upadalo, neboť jako hnutí silně vlastenecké bylo okupační mocí na obtíž. Činnost se omezovala pouze na hašení požárů. Požární ochranu v době okupace řídila říšská hasičská služba prostřednictvím Oberlandratu v jednotlivých okresech. Hlavním předpisem té doby bylo vládní nařízení č. 30 ze dne 18. 12. 1941 (platnost od 1. 1. 1942) o věcech požární služby. Na základě tohoto nařízení docházelo k shromažďování hasičské výzbroje a výstroje do měst, která pak měla zajišťovat požární ochranu pro určité území. V místech uložení hasičského materiálu pak byly zřizovány sbory hasičstva z povolání (týkalo se to měst nad 50.000 obyvatel, která měla mít napříště profesionální hasičskou jednotku). Například v Hradci Králové k tomu došlo dne 24. 2. 1945 na základě výnosu velitele uniformované protektorátní policie v Praze. Po válce bylo výše uvedené vládní nařízení ponecháno v platnosti, neboť prozatímně vyhovovalo. Z vývoje po roce 1948 měl významný vliv zákon č. 62/1950 Sb. o ochraně před požáry a jinými živelními pohromami. Ten stanovil povinnost zřídit veřejný profesionální hasičský sbor v obcích nad 50.000 obyvatel, přičemž péče o požární ochranu byla svěřena národním výborům. Reorganizaci požární ochrany v Československé socialistické republice přinesl zákon č. 133/1985 Sb., o

požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, jenž je platný s různými změnami dodnes.

Policie ČR

Území našeho státu patřilo do roku 1918 do rakouské části habsburské monarchie, čímž byl samozřejmě ovlivněn i vývoj organizace bezpečnostní služby na našem území. Snahy státu o systematické řešení otázek spojených s bezpečnostní službou spadají do druhé poloviny 19. století, kdy po revolučních událostech v letech 1848-1849 došlo ke změně právní úpravy činnosti státních policejních úřadů, zavedení četnictva po lombardském vzoru a o několik let později, po pádu absolutismu představovaného Alexandrem Bachem, byla zavedena samospráva, v rámci níž mohla působit komunální policie. Vzhledem k tomu, že samostatný československý stát při svém vzniku v říjnu 1918 recipoval stávající právní řád (zákon č. 11/1918 Sb. z. A n. - tzv. recepční norma) a v souvislosti s tím i stávající právní systém, přešla do jeho služeb rakouská organizace státních policejních úřadů, četnictva i komunální policie. Zároveň byla stanovena poměrně náročná kritéria pro doplnění jednotlivých ozbrojených složek, přičemž byl kladen důraz na politický profil, fyzické a osobní předpoklady.

Ministerstvo vnitra mělo jako nejvyšší instance politické správy velice širokou působnost. Zabývalo se záležitostmi státní správy, bezpečnostními otázkami a dalšími velice rozličnými agendami, které nebylo možno začlenit do jiných resortů. Ve dvacátých letech pečovalo i o agendu státního a trestního řízení, polepšoven a donucovacích pracoven. Spadalo pod něj četnictvo, silniční a říční policie, zabývalo se stáním občanstvím a vydáváním pasů. Dále přistěhovalectvím, vystěhovalectvím, odškodňováním civilistům poškozených válkou, sčítáním obyvatel, statistikou, automobilismem a vzduchoplavectvím, registrací spolků atd.

Věnujme se však jeho úkolům v oblasti udržení klidu a pořádku. Z hlediska místní působnosti udržovalo veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost na celém území četnictvo. Výjimkou byla statutární města, v nichž fungovaly státní policejní úřady. Na území spravovaném četnictvem mohli v rámci samostatné působnosti jednotlivých obcí pečovat o bezpečnost osob a majetku členové komunální policie.

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit

bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky. Policie České republiky je podřízena ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky.¹⁸

Zdravotnická záchranná služba

Za poslední desetiletí se zásadně změnilы hodnotové postoje člověka vůči lidskému životu, materiálním a duchovním hodnotám a ekologickému chování. Krizový management ve smyslu souboru preventivních opatření proti vzniku katastrof je prováděn na vědecké úrovni pomocí počítačových informačních technologií, kosmických monitorovacích zařízení a mnoha dalších druhů sil a prostředků. S rozvojem těchto technologií zaznamenala obrovský pokrok ve druhé polovině 20. století medicína. Obecně se dá říci, že nebýt moderního lékařství, nedožila by se dnes polovina lidské populace středního věku. Pomoc člověku v tísní, nemocnému nebo raněnému, poskytovali lidé od dávných dob. Její rozsah a úroveň souvisely s postoji k hodnotě lidského života, se znalostmi jak ji poskytnout a s dostupným materiálním vybavením.

Vývoj a rozmach zdravotnické záchranné služby a přednemocniční neodkladné péče v naší zemi byl v prvopočátku založen na dobrovolnosti a postupně se reorganizoval přes hasičskou složku a přes Červený kříž až po dnešní zcela profesionálně vedené vysoce specializované organizace. Nejstarší záchrannou službou ve střední Evropě je Pražská, založená 8. 12. 1857, kdy byl ustaven Pražský dobrovolný sbor ochranný. Zakládající členové byli většinou dobrovolníci různých profesí, hasiči, členové Červeného kříže a pouze tři byli zdravotníky. Už z jejich stanov však vyplývá, že funkční náplň jejich práce měla spíše blíže k hasičům: „účelem jest poskytovat za každé doby první pomoc přímo, jakož i brát podílu a podporovat úřední akci pomocnou při

---

¹⁸ Historie policie a četnictva. [online]. [© 2010]. [cit.2013 - 02 - 20] Dostupné: <http://www.policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>

všech úrazech i nehodách, bezpečnost osoby a majetku se týkající, tudíž zejména při požárech, třenicích ledu, povodních i jiných nehodách živelných, pak v případě zabití, poranění všeho druhu a zvláště též v pádu mobilizace a války“. V klasickou pražskou záchrannou stanici se přeměnily až v roce 1890, kdy byla zprovozněna první „Ochranná (záchranná) stanice“. Byla už zavedena nepřetržitá služba a byly získány první dopravní prostředky - dřevěný vůz tažený koňmi. Postupně vznikaly další ochranné sbory v království Českém.

Po roce 1945 se u nás mění systém zdravotnictví a v roce 1948 dochází ke změně v dopravě pacientů. Tuto službu přebírá Československý červený kříž. Oficiální název byl Zdravotnická dopravní služba. I zde se nejprve výjezdů účastnili pouze řidiči, což nebyli žádní specialisté a posléze se jejich členy stávají dobrovolní zdravotníci s výcvikem.

Ke změně ještě dochází v roce 1952, kdy se transformuje socialistické zdravotnictví do ústavů národního zdraví, Červený kříž ztrácí Zdravotnickou dopravní službu a neodkladnou péči zajišťují obvodní lékaři a sestry.

Vytváření zdravotnické záchranné služby začalo až v prosinci 1974 metodickým opatřením Ministerstva zdravotnictví č. 34 „Zásady organizace a poskytování první pomoci“ a „Zásady organizace rychlé zdravotnické pomoci“, které bylo na tehdejší dobu velmi pokrokové. V tuto dobu se již na výjezdech začínají objevovat kvalifikovaní lékaři - anesteziologové a traumatologové. Zásadním zlomem v budování a organizaci zdravotnických záchranných služeb se stala vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 434/1992 sb. O zdravotnické záchranné službě, která měla několik menších novel a prakticky vydržela platit až do roku 2011, kdy vyšel v platnost dlouho očekávaný zákon č. 374/2011 sb. O zdravotnické záchranné službě.

Základní náplní činnosti zdravotnické záchranné služby je nepřetržitý kvalifikovaný bezodkladný příjem volání na národní číslo tísňového volání 155 a výzev předaných operačním střediskem jiné základní složky integrovaného záchranného systému operátorem zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska, vyhodnocování stupně naléhavosti tísňového volání, rozhodování o nejvhodnějším okamžitém řešení tísňové výzvy podle zdravotního stavu pacienta, rozhodování o vyslání výjezdové skupiny, rozhodování o přesměrování výjezdové skupiny a operační

řízení výjezdových skupin, řízení a organizace přednemocniční neodkladné péče na místě události a spolupráce s velitelem zásahu složek integrovaného záchranného systému, spolupráce s cílovým poskytovatelem akutní lůžkové péče, poskytování instrukcí k zajištění první pomoci prostřednictvím sítě elektronických komunikací v případě, že je nezbytné poskytnout první pomoc do příjezdu výjezdové skupiny na místo události, vyšetření pacienta a poskytnutí zdravotní péče, včetně případných neodkladných výkonů k záchraně života, provedené na místě události, které směřují k obnovení nebo stabilizaci základních životních funkcí pacienta, soustavnou zdravotní péči a nepřetržité sledování ukazatelů základních životních funkcí pacienta během jeho přepravy k cílovému poskytovateli akutní lůžkové péče, a to až do okamžiku osobního předání pacienta zdravotnickému pracovníkovi cílového poskytovatele akutní lůžkové péče, přepravu pacienta letadlem mezi poskytovateli akutní lůžkové péče za podmínek soustavného poskytování neodkladné péče během přepravy, hrozí-li nebezpečí z prodlení a nelze-li přepravu zajistit jinak, přepravu tkání a orgánů k transplantaci letadlem, hrozí-li nebezpečí z prodlení a nelze-li přepravu zajistit jinak, třídění osob postižených na zdraví podle odborných hledisek urgentní medicíny při hromadném postižení osob v důsledku mimořádných událostí nebo krizových situací.¹⁹

Tyto tři dnes základní složky IZS spolupracovaly již dříve, ale jejich spolupráce se neopírala o žádnou zákonnou normu. Spolupráce těchto složek byla v krajích velice odlišná a většinou záleželo na dohodě vrchních představitelů těchto složek. Toto se projevilo na spolupráci složek při povodních na Moravě a Odře v roce 1997. Tato povodeň prokázala mnohá selhání různých státních i soukromých orgánů, organizací a institucí. V prvních dnech zcela selhal výstražný systém, koordinaci záchranných složek nikdo neřídil, tudíž došlo k velkým škodám na majetku a bohužel zahynulo i 49 osob. Zde se projevily špatné způsoby a principy komunikace v krizovém řízení. V této práci se také dočteme, že toho času používaná analogová síť, která spojovala jednotlivé složky dnešního IZS a jednotlivé HZS, byla zcela nevyhovující. Docházelo k tomu, že

---

¹⁹ DVOŘÁČEK, D. Stručné dějiny poskytování první pomoci organizovaného záchranářství a ošetřovatelské péče o zraněné, *Urgentní medicína*, 2009, č.3, s.. 32-34, ISSN 1212-1924

jednotky, které přijížděly na pomoc do ohrožené oblasti, se nedokázaly spojit s operačním střediskem HZS a tudíž, nemohly předávat potřebné informace o zásahu. Ač jednotky byly vybaveny mobilními telefony, nebyla tato telefonní čísla zařazena jako krizová a tudíž při velkém počtu volání a nefunkčnosti některých buněk, které byly poškozeny povodní, se telefon často nepřihlásil do sítě nebo se volání neuskutečnilo. Z důvodu nepřesností v povodňových plánech nebo jejich absencích vůbec nebylo možno odhadnout rizika a určit nasazení sil a prostředků k efektivnímu zdolávání povodňové vlny. Z těchto popsaných důvodů vyplynula potřeba sjednotit systém jednotlivých záchranných složek. Také se zde poukázalo na potřebnost aktualizace krizových a havarijních plánů. Na základě tohoto poznání vznikly zákony, které budou podrobně rozebrány v dalších kapitolách této práce. Zákony postupně vznikaly do roku 2000 a hned v roce 2002 je prověřila velká povodeň v Čechách. Přestože tato povodeň byla daleko rozsáhlejší a zasáhla více obyvatel než povodeň na Moravě, byly záchranné likvidační práce daleko účinnější a efektivnější díky novým zákonům a komunikaci složek IZS.

1.3 Potřeba krizového řízení

Extrémní projevy počasí a pohromy přírodního a antropogenního původu mohou mít kromě ohrožení bezpečnosti, životů a zdraví obyvatel a jejich majetku a životního prostředí dopad také na ekonomiku země, zásobování surovinami, pitnou vodou či poškození kritické infrastruktury. Šíření infekčních nemocí s pandemickým potenciálem zvyšuje zranitelnost populace a klade větší nároky na ochranu veřejného zdraví a zajištění poskytování zdravotní péče. Základním cílem řízení každého státu je zajistit ochranu životů, zdraví a bezpečnost jeho obyvatel. Již v dávné době získal stát další úkol. Chránit majetek, protože majetek představuje potenciál, který umožňuje ochranu životů, bezpečí a zdraví lidí. Zajišťuje také potřebný rozvoj. Základní funkcí státu je zajistit ochranu a rozvoj chráněných zájmů státu. Chráněné zájmy jsou cíle předurčené pozornosti státu, které jsou prioritně ochraňovány, to jest obvykle životy, zdraví a bezpečí lidí, majetek, životní prostředí, kritická infrastruktura, samostatná existence státu a jeho demokratických základů. Jsou definovány v základních právních

předpisech každé země a mimo to, jsou předmětem bezpečnostního, nouzového a krizového plánování.²⁰

1.4 Legislativa ve světě

Ochrana lidí před účinky mimořádných událostí se dostala do popředí zájmu Organizace spojených národů (OSN) až po úpravě ochrany člověka před účinky ozbrojených konfliktů, což vyplynulo ze zkušeností, jež měl svět po druhé světové válce. Ochrana před účinky mimořádných událostí se dostala do povědomí států po velkých přírodních katastrofách v osmdesátých a devadesátých letech 20. století (zejména obrovská zemětřesení v Pákistánu a Íránu, povodně v Indii a Bangladéši atd.). Prvními počiny byly dohody uzavírané na půdě OSN a doporučení této organizace ke zmírnění utrpení lidí, ztrátám na majetku a životech vztahující se jak na konflikty válečné, tak na situace v období míru. Vyústěním bylo ustanovení Mezinárodní dekády na snížení následků přírodních pohrom. (IDNDR) k 1. 1. 1990. Jejím úkolem bylo stanovit postupy pro státní orgány v případě vzniku mimořádných událostí a zajistit jejich dostatečnou koordinaci při likvidaci těchto pohrom. IDNDR prezentoval své výsledky v Jokohamě v roce 1994. Výsledkem bylo:

- a) vytvoření principů postupu.
- b) stanovení strategie pro eliminaci následků mimořádných událostí.
- c) vytvoření vhodného prostředí pro koordinaci jednotlivých složek zasahujících při mimořádných událostech.
- d) konstatování potřeby vytvořit na národní úrovni pravidla pro postup přímo na místě vzniku mimořádné události.²¹

Výsledky IDNDR, i když jen velmi obecné měli velkou úlohu zejména v tom, že vládám států poskytly dobrou inspiraci jakým směrem se vydat.

---

²⁰ Šenovský, M. a K. Balog. *Integrální bezpečnost*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwächter, 2009. s. 1 – 16. ISBN 978-80-7385-076-0

²¹ Panocha, V., *Integrovaný záchranný systém v České republice*. 1. vyd. Praha: Armex, 1997. ISBN 80-902283-0-5

2 PŘÁVNÍ PŘEPISY ČESKÉ REPUBLIKY

2.1 Ústava a ústavní zákon

V naší republice jsou právní normy zakotveny v zákonu č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky a ústavním zákonu č. 110/1998 o bezpečnosti České republiky. Na základě stále rostoucího významu kritické infrastruktury je potřeba sledovat jí jako samostatnou složku. Zdravá populace potřebuje ke svému uspokojivému rozvoji více, než jen nezávadné jídlo a pití, je závislá na pocitu bezpečí a veřejného blaha, ale také důvěry v to, že bude stát schopen a ochoten zajistit tyto potřeby. Proto jsou tyto aspekty stále více zdůrazňovány a hledány nástroje i prostředky na jejich zajištění. Jsou také uvedeny v Lisabonské smlouvě.

Ústavní zákon 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky

V základním ustanovení se píše o zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochraně jejich demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.

V článku 2 se dočteme, že je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy České republiky nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Dále je zde popsáno za jakých okolností a pro jaké území se vyhláší určitý stav.

V článku 3 najdeme, které složky zajišťují bezpečnost České republiky, také jsou zde popsány úkoly státních orgánů na zajišťování bezpečnosti České republiky.

2.2 Zákon č.239/2000 Sb. a zákon č.240/2000 Sb.

Zákon č.239/2000 Sb.

Zákon o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví

složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnosti a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Složky integrovaného záchranného systému jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací.

Zákon č.240/2000 Sb.

Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností. Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje určování a ochranu evropské kritické infrastruktury.

2.3 Bezpečnostní plánování

Bezpečnostní plánování by ve svých výstupech mělo pokrýt snížení rizika plynoucí pro Českou republiku z hrozeb vůči obyvatelstvu, svrchovanosti a územní celistvosti státu, jeho demokratického zřízení a principu právního státu, vnitřnímu pořádku, majetku a životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a dalším definovaným zájmům. Dosavadní praxe v zásadě rozeznává následující plánovací aktivity:

- havarijní plánování,
- krizové plánování,
- civilní nouzové plánování,

- plánování obrany státu.²²

---

²² Šenovský, M. a K. Balog. *Integrální bezpečnost*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwächter, 2009. s. 17 – 35. ISBN 978-80-7385-076-0

3 IZS (INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM)

3.1 Definice IZS

IZS není žádný orgán či organizace, je to systém koordinace postupu jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Název IZS se použije při přípravě na mimořádné události a při provádění současně záchranných i likvidačních prací za přítomnosti nejméně dvou základních složek IZS. Nutno poznamenat, že zásah dvou a více základních složek IZS u mimořádné události, kde se provádějí současně záchranné i likvidační práce, nezakládá předpoklad, že se jedná o zásah IZS. O ten by se jednalo, kdyby byl vyhlášen některý ze stupňů poplachu. Příkladem může být otevření bytu s podezřením na zraněnou osobu uvnitř bytu. Zde také zasahují všechny základní složky IZS, přesto se o zásah IZS nejedná.²³

Základními principy jeho výstavby jsou tyto:

- a) IZS je systém vazeb mezi jeho složkami,
- b) jeho složky jsou v neustálé pohotovosti,
- c) tyto složky jsou stále samostatné,
- d) odpovědnost za IZS má ministr vnitra ČR, hejtman a starosta obce s rozšířenou působností,
- e) pro likvidaci mimořádné události je možno využít i Armádu ČR a ostatní složky podléhající Ministerstvu obrany ČR,
- f) prostřednictvím IZS je zajišťována spolupráce i s ostatními ministerstvy,
- g) při likvidaci mimořádných událostí jsou používány havarijní plány obcí a krajů,
- h) orgány státní správy a samosprávy mohou řídit složky IZS,
- i) operační a informační střediska IZS jsou přidružena k operačním a informačním střediskům HZS kraje a GŘ HZS ČR,

---

²³ Šenovský, M., V. Adamec a Z. Hanuška. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwächter, 2005. s. 1 – 35. ISBN 80-86634-65-5

- j) dokumentací IZS jsou požární poplachový plán kraje a havarijní plány obcí a krajů,
- k) IZS nemá svoje samostatné financování, jednotlivé jeho složky jsou financovány samostatně, stejně jako před vytvořením IZS.²⁴

3.2 Postavení a úkoly orgánů veřejné správy v IZS

Co se týče ústředních státních orgánů, ty jsou v rámci přípravy na mimořádné události, při provádění záchranných a likvidačních prací a s ohledem na ochranu obyvatelstva, pro oblast své působnosti povinny vést seznamy možných rizik, dodržovat povinnosti vyplývající jim z právních předpisů a zmírňovat následky mimořádných událostí, jež vznikly nebo mohou vzniknout. V rámci svých možností ihned zajišťují opravu zařízení pro ochranu obyvatelstva (§ 6 zákona o IZS). Takto všeobecně stanovené povinnosti jsou pro některé ústřední státní orgány dalšími ustanoveními zákona o IZS zpřesňovány. Toto zpřesnění se týká hlavně těch orgánů, jež mají významný vliv na činnost základních složek IZS.

Těmi jsou:

Ministerstvo zdravotnictví ČR, jež koordinuje zásah zdravotnické záchranné služby za situace, kdy se zásah odehrává na území více krajů. V tom případě, pokud se jednotlivá střediska zdravotnické záchranné služby nedohodnou, řídí zásah Ministerstvo zdravotnictví ČR prostřednictvím územních středisek zdravotnické záchranné služby v obvodu obce s rozšířenou působností. Střediska zdravotnické záchranné služby jsou za těchto situací povinna uposlechnout pokyny územních středisek a ministerstva. Tento postup může Ministerstvo zdravotnictví ČR upravit, na základě zmocnění v zákoně o IZS, vyhláškou.

Ministerstvo dopravy a spojů ČR zřizuje informační systém, do něhož zapisuje údaje o přepravě jakékoliv nebezpečné látky po silnici, železnici, vodě a vzdušnou cestou. Tyto údaje pak poskytuje při zásahu složek IZS.

---

²⁴ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 1 - 37. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

Nejvýznamnějším ústředním státním orgánem pro IZS je Ministerstvo vnitra ČR (MV ČR). Jeho povinnosti stanovuje zákon o IZS v § 7. Hlavními povinnostmi MV ČR je příprava na mimořádné události, zabezpečení IZS a ochrany obyvatelstva a zabezpečení mezinárodních záchranných operací, do nichž se ČR prostřednictvím MV ČR zapojuje. Ostatní povinnosti v rámci MV ČR plní GŘ HZS ČR. Mezi ty stěžejní patří: usměrňování celého IZS, řídí civilní ochranu obyvatelstva, koordinuje poplachové plány IZS krajů s ústředním poplachovým plánem IZS, jež schvaluje ministr vnitra, zabezpečuje celostátní systém vyrozumívání, zajišťuje provoz celoevropské tísňové linky 112, v souvislosti s tím řídí výstavbu a provoz komunikačních a informačních sítí a služeb IZS, uplatňuje stanovisko k plánům územního rozvoje ve vztahu k civilnímu nouzovému plánování, rozhoduje o poskytování humanitární pomoci do zahraničí atd. Zároveň zajišťuje i ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací za situace, kdy dopad mimořádné události přesáhne území ČR, přesáhne území kraje a velitelem zásahu je vyhlášen nejvyšší stupeň poplachu IZS, nebo když ho o to požádá velitel zásahu, starosta obce s rozšířenou působností nebo hejtman. Orgány kraje v rámci IZS zajišťují přípravu na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva na území kraje. Povinnosti krajského úřadu stanoví § 10 odst. 1 zákona o IZS. Z těch nejdůležitějších povinností bych vyzdvihl hlavně povinnost zpracovat havarijní a vnější havarijní plány kraje a povodňový plán kraje, které mají vliv na řízení záchranných a likvidačních prací za mimořádných událostí. Důležitá je i povinnost řídit součinnost obecních úřadů obcí v kraji a uzavírat dohody o přeshraniční spolupráci. Výše uvedené povinnosti za orgány kraje plní HZS kraje, jehož další úkoly v oblasti IZS jsou stanoveny v § 10 odst. 5 zákona o IZS. Důležitou osobou za mimořádné události je hejtman kraje, který koordinuje IZS v kraji, řídí přípravu subjektů na území kraje na mimořádné události a při jejich vzniku řídí záchranné a likvidační práce v případě, že rozsah události přesáhl území obce s rozšířenou působností a byl vyhlášen nejvyšší stupeň poplachu IZS, nebo jej o koordinaci požádal velitel zásahu. Hejtman také schvaluje havarijní plány kraje. Obecní úřad obce s rozšířenou působností koordinuje postupy v rámci zabezpečení IZS mezi obecními úřady obcí, jež jsou v jeho obvodu a poskytují podklady orgánům kraje pro zpracování havarijních plánů. Ostatní povinnosti obecního úřad obce s rozšířenou působností stanoví § 12 zákona o IZS. Starosta obce s rozšířenou působností schvaluje havarijní plán, koordinuje záchranné a

likvidační práce, pokud ho o to velitel zásahu požádal a pokud mimořádná událost nepřesahuje správní obvod obce s rozšířenou působností. Obecní úřad zajišťuje hlavně připravenost obyvatelstva na mimořádné události, zajišťuje jeho přežití a hospodaří s majetkem civilní ochrany. Zároveň spolupracuje se složkami IZS a poskytuje jim při zásahu potřebné informace a pomoc (více viz. § 15 zákona o IZS). Při koordinaci záchranných a likvidačních prací hejtmanem nebo starostou obce s rozšířenou působností, jsou tito o průběhu mimořádné události povinni informovat MV ČR a to prostřednictvím operačního a informačního střediska IZS.²⁵

3.3 Základní složky IZS

Základními složkami IZS jsou Zdravotnická záchranná služba, Policie ČR, HZS ČR a jednotky požární ochrany, zařazené do plošného pokrytí kraje. Jednotkami požární ochrany zařazenými do plošného pokrytí kraje, se myslí jednotky kategorie JPO II., JPO III. a V., tedy jednotky SDH obcí. Jednotky JPO I jsou jednotky HZS.

3.4 Stálé orgány IZS ve vztahu k požární ochraně

Stálými „orgány“ IZS jsou operační a informační střediska IZS, jimiž jsou operační a informační střediska HZS kraje. Základní složky IZS jsou informovány o nebezpečích vzniku mimořádných událostí prostřednictvím operačních a informačních středisek. Tato střediska mají za povinnost přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech. Se systémem přijímání a vyhodnocování informací o mimořádných událostech souvisí i to, že operační a informační střediska HZS kraje jsou zároveň operátory tísňové linky 112, která byla ve všech telefonních sítích na území ČR zprovozněna k 1. lednu 2003 (do tohoto data bylo funkční pouze v mobilních sítích). Současně s budováním tísňové linky 112 byly vybudovány i datové okruhy na operační střediska zdravotnické záchranné služby, Policie ČR a HZS ČR, které umožňují přímou hlasovou a datovou komunikaci center tísňového volání a operačních středisek

---

²⁵ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 2 - 17. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

základních složek IZS. Operační a informační střediska IZS dále plní úkoly uložené jim velitelem zásahu nebo tím, kdo záchranné a likvidační práce koordinuje. V případě potřeby operační a informační střediska IZS vyrozumívají ostatní složky IZS. Zásadním oprávněním těchto středisek je povolávat základní složky IZS a to na základě poplachového plánu IZS kraje, nebo na žádost velitele zásahu. Dále na základě požadavku velitele zásahu organizují poskytování osobní pomoci a v případě prodlení vyrozumívají obyvatelstvo o hrozícím nebezpečí.

3.5 Ostatní složky IZS

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému dle § 4 odst. 2 zákona o IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. V době krizového stavu jsou ostatními složkami IZS i fakultní nemocnice jako odborná zdravotnická zařízení. Ostatní složky IZS poskytují plánovanou pomoc na vyžádání velitele zásahu, starosty obce s rozšířenou působností nebo hejtmana. Plánovaná pomoc je poskytována na základě písemné dohody uzavřené předem, ve které je stanoven rozsah, jež je ostatní složka IZS povinná při vyžádání poskytnout.²⁶

3.6 Vyhlášení poplachu IZS a jeho stupně

Poplach základním složkám IZS je vyhlášen prostřednictvím jejich operačních středisek. U JPO je to prostřednictvím územního nebo krajského operačního a informačního střediska. U ostatních složek IZS je poplach vyhlášen dohodnutým způsobem operačním a informačním střediskem IZS. Toto středisko zároveň svolává členy krizových štábů obce nebo kraje a zároveň dle havarijního plánu a vnějšího havarijního plánu zástupce právnických a podnikajících fyzických osob do něj zahrnutých. Na místě události předurčuje stupeň poplachu IZS potřebu sil a prostředků

---

²⁶ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbirka zákonů České republiky. 2000, s. 3. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

v závislosti na rozsahu mimořádné události. V rámci IZS lze vyhlásit čtyři stupně poplachu, přičemž čtvrtý je ten nejvyšší. První stupeň poplachu se vyhláší za situace ohrožení jednotlivce nebo jejich malé skupiny, jednotlivého objektu či dopravního prostředku, přičemž rozsah události nepřesahuje plochu 500m² a není potřebná neustálá koordinace základních složek IZS. Druhý stupeň poplachu je charakterizován počtem ohrožených osob do 100 a rozsahem zasaženého prostoru do 10.000m². Zásah provádějí základní a ostatní složky IZS z jednoho kraje a jejich postup musí být koordinován velitelem zásahu. Třetí stupeň poplachu IZS je vyhlášen za situace ohrožení do 1.000 osob, jsou ohroženy celé chovy zvířat, areály podniků, vlakové soupravy, dopravní vedení, produktovody, nebo se jedná o hromadné havárie v silniční, drážní či letecké dopravě, je ohroženo povodí řek. Rozsah zasaženého území je do 1km² a zásah provádí základní a ostatní složky IZS kraje za pomoci složek i z jiných krajů. První a druhý stupeň poplachu je vyhlášován z rozhodnutí velitele zásahu nebo operačním střediskem, třetí stupeň poplachu však vyhláší řídicí důstojník HZS kraje. O vyhlášení třetího stupně informuje hejtmana i starostu obce s rozšířenou působností. Čtvrtý, neboli zvláštní stupeň poplachu IZS je vyhlášen, pokud událost ohrožuje více než 1.000 osob a rozsah události postihuje území nad 1km². Záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky IZS kraje za využití pomoci složek z jiných krajů.

Velitel zásahu musí rozdělit místo zásahu na úseky a sektory a zřídit štáb velitele zásahu. O vyhlášení nejvyššího stupně poplachu IZS řídicím důstojníkem HZS kraje je informován hejtman kraje a GŘ HZS ČR. Stejně je informován i starosta obce s rozšířenou působností. Při vyhlášení tohoto stupně poplachu musí operační a informační středisko kraje koordinovat povolávání složek IZS z kraje a ze sousedních krajů. Stejně koordinuje složky IZS i operační a informační středisko GŘ HZS ČR.²⁷

---

²⁷ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbirka zákonů České republiky. 2000, s. 18 - 19. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

3.7 Koordinace složek IZS na místě zásahu

Koordinace složek IZS na místě zásahu je prováděna velitelem zásahu (potažmo operačním a informačním střediskem na operační úrovni), pokud ten o to požádá, starostou obce s rozšířenou působností, hejtmánem kraje nebo MV ČR. Koordinaci složek IZS na místě zásahu provádí velitel zásahu, který vyhlásí stupeň poplachu IZS. Zpravidla, pokud není stanoveno zvláštním právním předpisem jinak, je jím velitel jednotky požární ochrany, nebo funkcionář HZS ČR s právem přednostního velení. Pokud není velitel zásahu určen podle předchozí věty, je velitelem zásahu ten velitel složky, která na místě zásahu vykonává převažující činnost. Oprávnění velitele zásahu jsou stanovena v ustanovení § 18 odst. 3 zákona o IZS. Jsou to oprávnění velice podobná těm, jež má velitel zásahu dle právních předpisů upravujících požární ochranu. Souvisí to zejména s tím, že ve většině případů provádějí záchranné a likvidační práce JPO. Tedy velitel zásahu je oprávněn omezit nebo zakázat vstup osob do míst probíhajícího zásahu, nebo tyto osoby z místa zásahu vykázat a v souvislosti s tím má velitel zásahu i oprávnění požadovat, aby osoba na výzvu prokázala svou totožnost. Velitel zásahu je rovněž oprávněn přikázat odstraňovat stavby, porosty a provádět terénní úpravy. Důležitým oprávněním je možnost vyzvat osoby k poskytnutí osobní a věcné pomoci.²⁸

3.8 KOPIS jako operační středisko IZS

Činnost OPIS je vymezena následující legislativou:

- Zákon 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

---

²⁸ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbirka zákonů České republiky. 2000, s. 19 - 23. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

- Zákon 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška MV 328 / 2001 - o některých podrobnostech zabezpečení IZS.
- Vyhláška 247 / 2001 - o organizaci a činnosti JPO
- Sbírka pokynů náčelníka HS S PO MV č. 6/94 - operační střediska sboru PO / 1. část.
- Sbírka interních aktů řízení GŘ HZS ČR a náměstka MV 48/2005, kterým se stanoví postup pro hlášení závažných mimořádných událostí a krizových situací a podávání pravidelných denních informací o požárech a činnosti JPO.
- SIAŘ GŘ HZS ČR a náměstka MV č. 33/2001, kterým se stanoví pokyny řídicím důstojníkům.
- SIAŘ GŘ HZS ČR a náměstka MV č. 36/2005, kterým se stanoví podrobnosti k zabezpečení plošného pokrytí území ČR jednotkami PO v podmínkách kraje
- SIAŘ GŘ HZS ČR a náměstka MV č. 42/2001 zavedení jednotného varovného signálu na území ČR pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události.

OPIS IZS – povinnosti

- Jsou povinna přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádné události.
- Zprostředkovat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu.
- Plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce.
- Zabezpečit v případě potřeby vyrozumění základních a ostatních složek IZS a vyrozumění státních orgánů a územních samosprávných celků podle dokumentace IZS²⁹

OPIS IZS – oprávnění

---

²⁹ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 5. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

- Povolávat a nasazovat prostředky HZS a JPO, dalších složek IZS podle poplachového plánu IZS nebo podle požadavků velitele zásahu. Přitom dbají, aby uvedené požadavky nebyly v rozporu s rozhodnutím příslušného funkcionáře HZS, hejtmana nebo ministerstva vnitra při jejich koordinaci záchranných a likvidačních prací.
- Vyžadovat a organizovat pomoc, osobní a věcnou pomoc podle požadavků velitele zásahu.
- Provést při nebezpečí z prodlení varování obyvatelstva na ohroženém území pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.³⁰

OPIS IZS – hlavní úkoly

- Soustřeďuje informace o akceschopnosti a činnosti sil a prostředků PO na příslušném území.
- Soustřeďuje informace o akceschopnosti sil a prostředků PO právnických a fyzických osob na příslušném území.
- Nepřetržitě vyhodnocuje situaci ovlivňující potřebu sil a prostředků a organizuje potřebná opatření.
- Přijímá a vyhodnocuje zprávy o vzniku mimořádných událostí.
- Zabezpečuje vyslání sil a prostředků na likvidaci mimořádných událostí.
- Zabezpečuje svolávání štábu.
- Poskytuje informační podporu zasahujícím jednotkám.
- Přípravuje potřebné podklady pro rozhodovací proces ředitele HZS, řídícímu důstojníku a zabezpečuje tok informací od místa události.
- Zabezpečuje na pokyn ředitele HZS informování příslušných orgánů státní správy.
- Plní požadavky podle pokynů hejtmana kraje, které souvisí se spoluprací složek podílejících se na likvidaci mimořádné události.
- Spolupracuje s OPIS v sousedních územních obvodech.

---

³⁰ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 5 - 6. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

- Spolupracuje s operačními středisky IZS na příslušném území.

Pokud se kdokoliv obrátí na opis s tísňovou zprávou, OPIS zprávu převezme, vyhodnotí a podle charakteru tísňové zprávy předá kompetentní složce.³¹

3.9 Další opatření v rámci IZS

Mimo vymezení práv a povinností subjektů a složek IZS je nutno přípravu na mimořádné události a jejich řešení a ochranu obyvatel realizovat prostřednictvím dalších opatření IZS patří k nim zejména dokumentace IZS. Odborná příprava a její prověřování, ale i opatření v oblasti krizové komunikace a zveřejňování tísňových informací.

Dokumentace IZS

Vypracování dokumentace IZS přísluší zejména Ministerstvu vnitra a HZS krajů.

Dokumentaci tvoří:

- poplachové plány IZS,
- dohody o poskytnutí pomoci,
- havarijní plán kraje a vnější havarijní plány,
- dokumentace o společných záchranných a likvidačních pracích a statistické přehledy,
- typové činnosti složek IZS při společném zásahu,
- dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek IZS

Poplachový plán IZS

Poplachovým plánem IZS se rozumí požární poplachový plán kraje, který se vydává jako nařízení kraje. Kromě poplachového plánu IZS zpracovává Ministerstvo vnitra tzv. ústřední poplachový plán IZS. Ústřední poplachový plán se použije při ústřední

---

³¹ Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000, s. 2 - 21. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

koordinaci záchranných a likvidačních prací Ministerstva vnitra, tedy generálním ředitelství HZS ČR. Poplachový plán je uložen na příslušném operačním a informačním středisku IZS, které je také pravidelně aktualizuje. Poplachové plány slouží:

- hodnocení mimořádné události z hlediska její velikosti, potřeby sil a prostředků k záchranným a likvidačním pracím z hlediska potřeby koordinace uvedených prací do 4 stupňů poplachu, stupeň poplachu je mimořádné události přidělen velitelem zásahu nebo operačním a informačním střediskem IZS
- registrací sil a prostředků IZS a možné osobní a věcné pomoci
- povolání složek IZS sil a prostředků k záchranným a likvidačním pracím
- k vyžádání pomoci

Typové činnosti

Typová činnost obsahuje postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události.

4 KOMUNIKACE SLOŽEK IZS A KRIZOVÉHO ŠTÁBU

4.1 Rádiová síť Pegas

Jedná se o systém Matracom 9600 francouzského výrobce Matra, pracující ve standardu TETRAPOL. V naší republice je provozován pod názvem PEGAS. Celý systém se skládá z infrastruktury a terminálů. Základem infrastruktury je tzv. regionální síť (RN). Těchto sítí je na našem území celkem 14 a jejich působnost se v podstatě kryje s územním členěním republiky tj. 13 krajů a hl. město Praha. Propojením těchto RN datovou linkou X25 vznikla Hromadná rádiová národní síť, jež svým signálem pokrývá více jak 90 % území státu. V rámci jednotlivých RN může pracovat až 10 samostatných organizací.

Radiokomunikační systém PEGAS je celoplošný systém, zabezpečující spojení a to jak hlasové, tak datové, a to nejen uvnitř HZS, ale i s ostatními složkami IZS.³² Operátorem této sítě je MV – Sekce informačních technologií a komunikací, který provozuje centrální dohledové pracoviště. Na rozdíl od analogové sítě přenáší hlas i data v digitální formě a zakódované. Umožňuje přesnou adresaci příjemce a zajišťuje prakticky nemožnost odposlechu hovoru. Pracuje v pásmu 380 – 390 MHz. Komunikaci lze vést buď s využitím infrastruktury sítě, nebo bez jejího využití (tzv. nesystémové spojení). Při spojení pod systémem pracuje terminál v dusimplexním provozu a v nesystémovém simplexně.

Základem RN je řídicí ústředna MSW, která je umístěna v objektu Policie ČR a která prostřednictvím podružných ústředí SSW řídí jednotlivé buňky BS. Jedná se tedy o tzv. buňkový neboli celulární systém, známý z mobilních telefonů GSM. Umístění jednotlivých BS vychází z požadavku na pokrytí co největšího území radiovým signálem, což v praxi znamená, že signálem z jedné buňky může být pokryto území i jiného kraje. U HZS se výstavba pokrytí odvíjela od základního článku, což byl okres. To znamená, že na BS, které pokrývají území odbor, jsou otevřeny kanály, přidělené tomuto územnímu odboru. Technický i taktický dohled nad RN v současné době

---

³² Šenovský, M., V. Adamec. a Z. Hanuška. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwachter, 2005. ISBN 80-86634-65-5

zabezpečují Česká pošta. Do budoucna se počítá s tím, že pro organizaci č. 5 – HZS budou toto vykonávat pracoviště na KOPIS HZS. Závísí to na vybavení těchto pracovišť potřebnou technikou.

Systémové komunikace

Systémové komunikace dělíme na Skupinové (hromadné) a Individuální (jednotlivé). Jako prioritní jsou u HZS ČR i ostatních složek IZS používány komunikace Skupinové, které vlastně nahrazují u HZS provoz na územních kmitočtech HZS ČR analogové radiové sítě. Systémové komunikace nám v projektu PEGAS navíc nabízí možnost vzájemné komunikace mezi všemi zúčastněnými organizacemi.

Identifikace terminálu Pegas.

Pro systémové hovory můžeme přirovnat systém k mobilnímu telefonu. Aby rozpoznal, kdo volá nebo koho má zavolat, musí se terminál systému „představit“ a musí být zaručeno, že takto se „představí“ pouze jeden terminál v celé národní síti. Proto každý terminál musí mít jedinečné číslo. Toto je zaručeno výrobcem, který do každého ve výrobě naprogramoval sériové číslo a dále operátorem, který na základě podkladů od jednotlivých organizací přiděluje RFSI čísla. Složení tohoto čísla musí odpovídat složení a organizaci sítě. U HZS byla snaha co nejvíce se přiblížit k systému identifikace analogových radiostanic.

Složení RFSI a jeho význam.

Jak jsme si již řekli, síť se skládá ze 14 RN a může v ní pracovat až 10 organizací. Z této skutečnosti vychází i systém číslování. RFSI číslo má následující formát:

RRR F SS III

- RRR: číslo regionální sítě.
- F: Flotila (organizace): Jednomístné číslo vyhrazené organizaci působící v systému.
- SS: skupina – u HZS územní odbor dříve okres. Shodné číslování s ARS
- III: identifikace terminálu ve skupině – třímístné číslo označující konkrétní terminál

Jak již bylo uvedeno, u HZS byla snaha přizpůsobit stávajícímu systému identifikace v ARS. Znamená to, že volací značky, které se při komunikaci v systému používají tak, jak v ARS, jsou prakticky shodné. Výjimku tvoří implicitní adresa, která se používá pro zařízení, kterých je sice několik, ale mají stejnou funkci. Znamená to, že na tomto středisku je několik terminálů a při volání systém vybere ten, který je volný. Tato adresa se používá například u prostupů do telefonní sítě apod.

Druhy systémových komunikací

Individuální volání (IND)

Při individuálním volání je možno navázat spojení s libovolným terminálem, nacházejícím se v síti a to bez rozdílu RN či příslušnosti k OG (organizaci). Pouze je nutné, aby oba terminály byly zaregistrovány pod systémem, byly v jeho dosahu a měli volací znak (RFSI číslo) volaného terminálu. Systémově je hovor a rádiový klid omezen na 30 až 90 vteřin a obecně se doporučuje tento druh hovoru uskutečňovat pouze v odůvodněných a nutných případech vzhledem k tomu, že zabírá rádiové zdroje, které potom nemohou být využity pro jiné účely, zejména pro hromadnou komunikaci. Při tomto druhu hovoru nelze „přecházet“ z jedné buňky na druhou!

Konference 1 + 4

Pokud obsluha některého terminálu (SMART terminál) potřebuje vytvořit konferenci, systém mu toto umožní za těchto podmínek: maximální počet přizvaných účastníků – 4, všichni účastníci musí být v jedné regionální síti (RN), zásady jsou dále stejné jako u IND.

Prostup do telefonní sítě

Systém umožňuje automatický vstup do telefonních sítí tj. do ITS MV a VTS. Je připraven i vstup do telefonní sítě MO ČR, ale tento není funkční. Samozřejmě vstup do veřejné, tedy placené sítě, je povolen pouze vybraným terminálům. Obrácený vstup je sice možný, ale pouze přes spojovatelku na ústředně MV.

Otevřený kanál (OCH)

Otevřený kanál je vytvoření komunikačního prostředí pro danou OG, případně oprávněné členy jiných OG, které je vytvořeno na daném území, které je pokryté rádiovým signálem určených BS a do které mají přístup příslušné linkové terminály.

V provozním řešení, je předem stanoveno, které OCH budou na tom daném území zřízeny. V praxi to znamená, že ve většině případů jsou OCH zřízeny pro území okresu. Výhodou systému je to, že skladbu OCH lze operativně měnit na pracovišti TWP. To znamená, že při řešení rozsáhlé havárie (povodeň, chemická továrna, železnice apod.) lze vytvořit OCH, který pokryje potřebné území a to bez rozdílu RN.

OCH v rámci HZS používáme zejména ke spojení mezi jednotkou u zásahu a OPIS ÚO, případně KOPIS obdobně jako územní kanál v ARS, ale je možné i jiné využití OCH. U HZS ČR jsou využívány zejména tyto typy OCH:

Trvale otevřený OCH:	OCH HZS: RRR160 až RRR178 OCH IZS: RRR 112 (RRR180 až RRR198)
Alternativní OCH:	OCH HZS: RRR 179 – HZS kraj
OCH IZS ČR:	RRR180 až RRR198 (RRR112)
Dočasně otevřený OCH:	OCH 245 - servis; OCH 244 - OUPO;
Nouzový OCH:	EMOCH 199- HZS a IZS celostátně

Obdobné uspořádání OCH je i v ostatních krajích ČR. V některých krajích byl dán požadavek na jeden OCH HZS, který by byl otevřen přes celý kraj. Zde je třeba si uvědomit další výhodu tohoto systému. I když radiový dosah OCH na místně příslušném území je omezen na toto území a jeho nejbližší okolí, je možné pomocí linkového terminálu monitorovat provoz a vstupovat do něj i ze vzdáleného místa, v našem případě z KOPIS.

Pokud některá obsluha terminálu, který je na OCH, zmáčkne nouzové tlačítko, jeho terminál se automaticky přeladí na EMOCH 199 a nouzová signalizace začne upozorňovat operátora na KOPIS, kam je tento kanál směřován.

Mezi jednotlivými OCH lze zapnout scanování a tak sledovat, co se děje na ostatních kanálech. Scanování nelze použít mezi OCH a DIR.

4.2 Analogová rádiová síť

Rádiové spojení HZS ČR se řídí Pokynem generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra ze dne 20. října 2004, kterým se vydává Řád analogové rádiové sítě Hasičského záchranného sboru ČR a součinnosti v integrovaném záchranném systému

Analogová rádiová síť Hasičského záchranného sboru ČR a součinnosti v IZS (dále jen „ARS“) je určena pro rádiové spojení jednotek Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“) a pro součinnost s jednotkami požární ochrany (dále jen „jednotky PO“) ostatních zřizovatelů a součinnost s dalšími základními a ostatními složkami IZS (dále jen „další složky IZS“).

ARS je provozována na základě Povolení k provozování vysílacích rádiových stanic pozemní pohyblivé služby a pevné služby (dále jen „Povolení“), uděleném MV - generálnímu ředitelství HZS ČR (dále jen „MV - GŘ HZS ČR“) od Českého telekomunikačního úřadu (dále jen „ČTÚ“).

MV - GŘ HZS ČR, jako držitel Povolení (dále jen „Držitel“), je u ČTÚ registrován k poskytování telekomunikačních služeb, které poskytuje držitelům Dokladu opravňujícího k provozu v ARS (dále jen „Doklad“) bezplatně. Výjimku tvoří poplatky spojené s provozem ARS při propojení do komerčních telekomunikačních sítí, kdy si tyto poplatky hradí držitelé Dokladu samostatně.

Za dodržování podmínek provozu v ARS zodpovídá Držitel, u HZS krajů zodpovídají v rámci své působnosti ředitelé HZS krajů, u vzdělávacích, technických a účelových zařízení MV - GŘ HZS ČR a SOŠ PO a VOŠ PO MV ve Frýdku - Místku (dále jen „zařízení GŘ HZS ČR“) ředitelé těchto zařízení. U jednotek PO ostatních zřizovatelů a dalších složek IZS, které využívají ARS při součinnosti, zodpovídají v rámci své působnosti statutární zástupci zřizovatele.

Řád stanoví pravidla pro:

- a) vlastní komunikaci bez omezení u HZS ČR, není-li Řádem nebo v Dokladu stanoveno jinak,
- b) součinnostní komunikaci u ostatních subjektů,
- c) plnění podmínek radioprovozu stanovených dalšími právními předpisy,

- d) vedení stanovené dokumentace,
- e) provádění odborné přípravy obsluh prostředků ARS.

V rámci ARS jsou provozovány:

- a) regionální rádiová síť,
- b) rádiová síť místně příslušného území,
- c) rádiová síť v místě zásahu,
- d) rádiová síť zařízení GŘ HZS ČR,
- e) ostatní rádiová síť

ARS:

- a) je tvořena rádiovými prostředky HZS ČR a rádiovými prostředky jednotek PO ostatních zřizovatelů a dalších složek v IZS při součinnosti,
- b) je organizována jako stálá rádiová síť s nepřetržitým provozem,
- c) řídicí základnová radiostanice je umístěna na OPIS MV-GŘ HZS ČR

ARS se používá zejména:

- a) ke komunikaci mezi operačními středisky,
- b) ke komunikaci mezi operačním střediskem a jednotkou PO,
- c) ke komunikaci na místě zásahu,
- d) k přenosu dat na vyhrazených kmitočtech,
- e) k vyhledávání poplachu jednotkám PO,
- f) ke svolání členů jednotek SDH obcí,
- g) k součinnostnímu spojení mezi jednotkami PO navzájem a mezi jednotkami PO a dalšími složkami IZS

V ARS musí být na základnových radiostanicích operačních středisek zajištěno současné

nepřetržité sledování (monitorování) s možností vstupu do komunikace:

- a) celostátního součinnostního kmitočtu,
- b) přidělených kmitočtů vlastní sítě, resp. pouze hlavních provozních kmitočtů, kromě celostátních kmitočtů používaných na místě zásahu,
- c) regionálního kmitočtového páru („R5“ nebo „R10“) vlastního HZS kraje, je-li v regionální síti použit.

Kmitočty ARS se dělí podle způsobu použití na:

- a) celostátní, značené písmeny „I“, „K“, „N“, „I+“, „M+“, „G+“, „U“, „Y“,
- b) územní, značené písmeny „F“, „G“, „H“, „J“, „L“, „M“, „P“,
- c) kmitočtové páry, značené „R1“ až „R10“, v případě párů tvořených z kmitočtů ostatních nebo kombinací kmitočtu územního a ostatního značené ve formátu Tx / Rx ,
- d) ostatní, značené písmeny „E“, „F+“, „J+“, „K+“, „Q“, „Q+“, „L+“, „N+“, „S“, „S+“, „T“, „T+“, „U+“, „V“, „W“, „W+“, „X“, „X+“, „Y+“, „Z“.

Každá radiostanice, která pracuje na přidělených kmitočtech uvedených v Povolení nebo Dokladu, se při komunikaci identifikuje volací značkou, jejíž použití je dáno charakterem rádiových sítí a druhem provozu

V rámci ARS se používají:

- a) volací značky uvedené v Povolení nebo Dokladu,
- b) otevřené volací značky,
- c) oběžníková volací značka " všem, všem, všem ",
- d) stálé volací značky

Jako volací značky je pro prostředky ARS vyčleněna ucelená řada Pxx yyy, kde „x“ nahrazuje písmeno v intervalu A – Z a „y“ nahrazuje číslice v intervalu 0 – 9 (dále jen „volací značky uvedené na Povolení a Dokladu“). Při krizové komunikaci je povoleno používat otevřené volací značky. Další složky IZS mohou při součinnostním spojení používat volací značky, uvedené:

- a) na Povolení vydaném této složce ČTÚ,
- b) na Dokladu uděleném této složce Držitelem.

Otevřené volací značky se používají:

- a) v rádiových sítích na místě zásahu,
- b) v případě propojení rádiových sítí složek IZS u zásahu,
- c) v rádiových sítích zařízení GŘ HZS ČR nahrazujících sítě dle písm. a),
- d) v ostatních rádiových sítích,
- e) v případě potřeby při radiokomunikaci odřadu.

Jako otevřené volací značky se používají názvy funkcí u zásahu, resp. složky IZS, např. "velitel zásahu", "velitel úseku 1", "strojník", "letecká záchranná služba", "policie" atd.

Jestliže radiostanice vystoupí z rádiových sítí jmenovaných v čl. „Otevřené volací značky se používají“, ihned přechází na volací značku přidělenou v Dokladu nebo Povolení.

Oběžníkovou volací značku má právo použít řídicí rádiová stanice ve své rádiové síti pro předání zprávy, která je určena všem, většině nebo předem určeným radiostanicím vlastní sítě.

Rozsahy indexů volacích značek některých pohyblivých radiostanic HZS ČR s vyznačením stálých volacích značek jsou uvedeny v příloze.

Statusová hlášení se používají k rychlému předání informace v typické situaci. Je-li třeba, mohou být doplněna následnou hlasovou komunikací. V případě použití kódu tísňové zprávy (kód č. 9) následuje hlasová komunikace vždy.

V rádiových sítích, u nichž je to technicky zabezpečeno, musí být statusová hlášení používána prioritně na místo hlasové komunikace.

Přijatá statusová hlášení jsou evidována ve výjezdovém software na územně příslušném operačním středisku a mohou být evidována také v mobilním operačním a informačním pracovišti. Pro jejich zabezpečení a úpravu platí ustanovení, že provozní dokumentace jsou služební dokumenty, jejichž úpravy lze provádět pouze v souladu se zásadami pro úpravu úředních listin.

Tam, kde je to HZS kraje stanoveno, musí být před navázáním hlasové komunikace s operačním střediskem odeslán vždy status „žádost o spojení“. Obsluha prostředku

ARS, která status odeslala, je povinna vyčkat výzvy operačního střediska k předání hlasové zprávy.

Provozní dokumentace ARS je vedena v rozsahu:

- a) staniční protokol rádiových služeb,
- b) provozní deník řídicí radiostanice.

Staniční protokol rádiových služeb:

- a) je veden na každé stanici a zařízení GŘ HZS ČR kde jsou prostředky ARS provozovány,
- b) obsahuje prokazatelnou formou provedené záznamy o všech radiostanicích, které jsou v daný den přebírány obsluhami prostředků ARS do provozu. Za správnost záznamů odpovídají předávající,
- c) může být při použití identifikace předávajícího a přebírajícího pomocí zaručeného elektronického podpisu veden v elektronické podobě, přičemž takto vedený záznam musí být zabezpečen takovým způsobem, aby údaje v této podobě vedené nebylo možno po jejich vložení jakýmkoliv způsobem upravovat či odstraňovat. Případné korekce či poznámky k již vloženým záznamům musí být ve formě nového záznamu,
- d) základnových radiostanic operačního střediska může být součástí protokolu o pře-dání služby na operačním středisku,
- e) může být veden i formou samostatných listů sumarizovaných za období jednoho kalendářního roku, nebo v jiné služební dokumentaci,
- f) archivuje se po dobu jednoho kalendářního roku od data posledního záznamu.

Provozní deník řídicí radiostanice:

- a) je veden u HZS ČR ve formě zvukového záznamu na každém operačním středisku, případně u jiné řídicí základnové radiostanice dílčí rádiové sítě. Datum a čas zvukového záznamu musí být synchronizován s časovou základnou. U rádiových sítí na místě zásahu je jeho vedení doporučeno,
- b) je veden v písemné formě u ostatních dílčích rádiových sítí ARS, není-li

veden formou zvukového záznamu. U HZS ČR je veden v písemné formě pouze v případě selhání zvukového záznamu. Jeho stránky musí být sešité (vázané) a očíslované, přičemž celkový počet stránek musí být uveden na prvním listu provozního deníku,

- c) může být na operačním středisku v písemné formě nahrazen zápisem do služebních záznamů operačního střediska. V elektronické formě musí být zápis zabezpečen takovým způsobem, aby údaje nebylo možno po jejich vložení jakkoliv upravovat či odstraňovat. Případné korekce či poznámky k již vloženým záznamům musí být ve formě nového záznamu a musí obsahovat identifikaci obsluhy řídící radiostanice, resp. toho, kdo záznam vložil,
- d) archivuje se po dobu jednoho kalendářního roku od data posledního záznamu.

Obsluha prostředků ARS podléhající odborné přípravě se rozděluje na obsluhu z řad:

- a) příslušníků a občanských zaměstnanců HZS ČR,
- b) zaměstnanců HZS podniků,
- c) členů jednotek SDH podniků a SDH obcí,
- d) osob ostatních složek IZS pracujících v ARS.

V rádiových sítích je organizována kontrolní činnost.

Kontrolní činnost je rozdělena na:

- a) operativní, realizovanou na základě podnětu či stížnosti,
- b) plánovanou, realizovanou na základě plánu kontrol Držitelem dle podmínek k tomu stanovených,
- c) průběžnou, realizovanou na základě rozhodnutí držitele Dokladu nebo Povolení.

Kontrolní činnost může zahrnovat kontrolu:

- a) využití rádiové sítě,
- b) využití přidělených kmitočtů pro účel, ke kterému byly přiděleny,
- c) neoprávněného používání nepřidělených kmitočtů s výjimkou případů, jež

používají jiné kmitočty než udělené Dokladem.

- d) plnění zásad a podmínek stanovených v uděleném Dokladu a v Řádu,
- e) oprávněnosti obsluhy prostředku ARS k provozu,
- f) plnění obecně závazných právních předpisů, interních aktů řízení či podmínek Povolení vztahujících se k provozu rádiové sítě a nastavení jejích prvků.

Operativní kontrolní činnost realizuje ČTÚ, Držitel a v rozsahu omezeném na vlastní síť držitel Dokladu.

Průběžnou kontrolní činnost realizuje řídicí radiostanice každé sítě nepřetržitě, přičemž dbá zejména na dodržování ustanovení Řádu. Držitel Dokladu ve vlastní síti nebo Držitel Povolení může rozhodnout o provádění kontroly v rozsahu uvedeném v článku kontrolní činnost může zahrnovat kontrolu písm. a) až e) a k tomu určit osobu (y), která (é) tuto kontrolu bude (ou) provádět.

O výsledku provedených kontrol se pořizuje záznam, se kterým musí být seznámeny a svými podpisy na něm jeho správnost potvrdit k tomu oprávněné osoby.

Pokud je ze strany ČTÚ prováděna kontrola držitele Dokladu, je tento povinen informovat poté, co se o prováděné kontrole dozví, neprodleně Držitele.³³

4.3 TCTV (Telefonní centrum tísňového volání)

System se skládá ze 14 vzájemně propojených TCTV (telefonních center tísňového volání), tato centra jsou spojena do stromové struktury. Propojení je realizováno jak na úrovni hlasových ústředí, tak na úrovni hlasové konektivity. Telefonní centra jsou těchto typů: telefonní platformy nebo-li „Matky“ a Remote. Platformy jsou umístěny v Praze, Brně, Olomouci.

Technologické vybavení těchto platforem:

- plně vybavená hlasová ústředna doplněná o řízení směrování hovorů,

---

³³ *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministerstva vnitra*. Částka: 42. 2004.[online]. [cit. 2013 - 02 - 18]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/rad-spojeni-pdf.aspx>

- GIS server,
- databázový server,
- datová konektivita (Info 35),
- hlasová konektivita (příchod tísňových hovorů), distribuovaná telekomunikační infrastrukturou Českého telekomu,
- zařízení NICE pro záznam hovorů a zařízení CCS pro záznam statistik.

Technologické vybavení Remote:

- hlasová ústředna s omezeným řízením tzv. vzdálený krystal ústředny příslušné platformy,
- pracoviště NICE query – pracoviště pro přístup k záznamům hovorů, které proběhly na dané platformě,
- pracovní stanice operátorů,
- protokolová tiskárna.

Jsou připojeny na nadřazenou platformu. Využívají její technologické prostředky a z těchto platform je řízeno i směrování hovorů na jednotlivá TCTV resp. přímo na příslušné operátory.

Vybavení pracoviště operátora

Pracoviště operátora je složeno ze tří logistických částí:

- Hlasová část, která slouží k distribuci hlasu. Je složena ze systémového telefonu, regulovatelného zesilovače a náhlavní soustavy.
- Technická část, která slouží ke spuštění a zobrazení aplikační části. Jedná se o pracovní stanici se třemi zobrazovacími jednotkami.
- Aplikační nástavba slouží pro podporu operátora. Jedná se zejména o aplikaci TCTV Manager, GIS klient, přehledové aplikace.

4.4 Program Manažer a jeho aplikace Dispečer

Tento program je softwarově propojený s ústřednou postavenou na technologii firmy Alcatel Omni PCX 4440, na kterou je přivedena tísňová linka 150 a 112. Při příjmu

tísňového volání je zajištěna identifikace volajícího čísla a přibližné alokování jeho polohy, to neplatí pro pevné telefonní přípojky, které jsou v databázi Info35. Databáze Info35 jsou data vztažená přímo k bodu připojení, na kterém je umístěna pevná telefonní stanice. Tato data poskytuje pouze Telefonica O2. Tato adresa nebo lokalizace mobilních operátorů je přenášena do programu GIS, kde jsou vykresleny do vrstvy buď jako kruhová výseč, nebo jako kruh. Při příjmu tisícového volání se z volajícího vytěží všechny důležité informace pro přesné určení adresy a místa mimořádné události, o druhu a rozsahu mimořádné události. Po vytěžení volajícího se odesílá datová věta, která obsahuje informace o volajícím, upřesnění adresy mimořádné události s přesnou lokalizací v mapovém programu GIS, o druhu, rozsahu a místě mimořádné události. Tato datová věta se odesílá na příslušnou základní složku IZS nebo na příslušné základní složky IZS. V případě nutnosti nebo potřeby je možné vytvořit s příslušnou základní složkou IZS a volajícím konferenci, nebo přepojit volajícího přímo na základní složku IZS. Takto lze postupovat i v případě, pokud místo mimořádné události není na území kraje, který tisícové volání přijal. Pokud je mimořádná událost na území hlavního města Prahy a její povaha vyžaduje zásah HZS Prahy, je datová věta odeslána na druhý počítač. Datová věta je přijata na druhém počítači, kde je nainstalován program Zásah Alarm 500.

4.5 Program Zásah Alarm 500

Program Alarm 500 se používá u HZS ČR na všech OPIS i KOPIS. Tento program obsahuje různé moduly, které jsou vzájemně propojeny. Modul pro zpracování datové věty zaslanou z programu Dispečer 112, která se po kontrole automaticky importuje do modulu Výjezd. Modul pro příjem a založení mimořádné události, do kterého se zapisují získané informace o mimořádné události. Modul přehledu požární techniky v kraji. Do tohoto modulu se vkládají údaje o pohybu techniky HZS. Tento modul je také propojen s databází programu IKIS 2, kterou spravuje hlavní garážmistr směny. Údaje, které zapíše hlavní garážmistr do programu IKIS 2, se automaticky promítají do modulu Auta. Modul svolání příslušníků kde je jmenný seznam příslušníků HZS Praha s telefonním číslem a adresou bydliště. Modul vedení radioprovozu, který je hardwarově propojen s radiostanicemi, mapový modul GIS, modul telefonní a emailový

seznam. Z programu Alarm 500 jsou automaticky tvořeny výstupy pro GŘ HZS, Oddělení zjišťování příčin požáru a pro statistiku.

Modul pro zpracování datové věty a modul příjmu mimořádné události je propojen s návrhářem techniky, který podle klasifikace mimořádné události a místa jejího vzniku navrhnou příslušnou techniku k výjezdu. Po ověření nabídnuté techniky, případně po jejím doplnění nebo odebrání, operační technik odesílá data do modulu RDST, kde se vede radioprovoz. Při této činnosti se data odesílají na příslušnou stanici HZS, která je tímto vyrozuměna o výjezdu. Samozřejmě je tato činnost ještě zabezpečena příkazem k výjezdu telefonicky na příslušnou stanici s upřesňujícími údaji. V modulu RDST se vede komunikace s jednotkami vyslanými k případu. Každá jednotka, která byla vyslána k mimořádné události, se při výjezdu ohlásí radiostanicí nebo vyšle status. Status je identifikační kód radiostanice a kód typické činnosti. Tímto začíná komunikace mezi nasazenou jednotkou, tedy mezi velitelem zásahu a operačním střediskem.

4.6 Krizové telefony

Počínaje rokem 2002 mají k dispozici vedoucí ústředních orgánů státní správy, členové bezpečnostních rad a krizových štábů, vedoucí a vybraní pracovníci základních složek IZS, hejtmani krajů a starostové obcí k dispozici, tzv. „mobilní krizové telefony“ včetně služeb s tím spojených. Nositelem služeb byla společnost Eurotel a. s., v dnešní době tuto službu provozuje T - mobile. Krizový telefon má zpravidla dvě čísla, na jednom z nich „krizovém“, je kromě celé škály služeb operátora pro účastníka zejména zajištěno:

- předem zvolená priorita, tedy přednost volání v rámci provozovatele sítě,
- provoz mobilního telefonu i při omezení ostatních účastníků sítě, při jejím přetížení,
- přenos datových informací,
- informační systém založený na informační WEB serveru.

Krizové telefony zavedlo Ministerstvo vnitra na základě rozhodnutí vlády. Nespornou výhodou telefonů je unifikace typu mobilního telefonu a všech příslušenství mobilního telefonu. V době vyhlášení krizového stavu je provoz na těchto telefonech zdarma.³⁴

4.7 Program Centrum pro varování obyvatelstva

JSVV (Jednotný systém vyrozumění a varování).

JSVV je v ČR budován od roku 1991. Systém tvoří síť poplachových sirén, které zabezpečují bezprostřední varování obyvatelstva a dále pak soustava vyrozumívacích center, soustava dálkového vyrozumění (doprava signálu a informací mezi vyrozumívacími centry), soustava místního vyrozumění (infrastruktura pro ovládání poplachových sirén a vyrozumění osob).

JSVV je ovládán programem Centrum. Tento program je zadávací terminál pro obsluhu JSVV. Na tomto terminálu jdou ovládat sirény na celém území ČR. Každá siréna a pager mají svoji specifickou adresu, která se nazývá POCSAG adresa.

Individuální adresa je POCSAG adresa přidělená pouze danému přijímači název v databázi: siréna XXS-obec, místo. Pager XXP-složka, funkce.

Zkušební adresa je POCSAG adresa přidělená přijímači pro ovládání rotační sirény. Umožňuje provádění technické zkoušky rotačních sirén. Název v databázi XXZ-obec, místo.

Skupinová adresa je POCSAG adresa shodně přidělená více přijímačům. Umožňuje společnou činnost přijímačů, kterým je přidělen. Jedním vysláním lze spustit (ovládat) více sirén a poslat zprávu na více pagerů. V databázi musí být označení SA nebo Skupinovou adresu.

Program ovládají příslušníci k tomuto vyškolení. Příslušníci KOIS jsou oprávněni obsluhovat pouze motorové sirény, elektronické sirény v majetku Magistrátu hl. m.

---

³⁴ Šenovský, M., V. Adamec a Z. Hanuška. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwachter, 2005. s. 85. ISBN 80-86634-65-5

Prahy obsluhuje pracovník Operačního střediska Krizového štábu Magistrátu hlavního města Prahy.

Existuje několik typů sirén: nejmodernější - elektronické, opatřené hlasovým modulem, elektrické rotační - s přijímačem dálkového ovládní, elektrické rotační ovládané místně tlačítkem. Někde jsou umístěny i místní rozhlas, které umožňují vysílání varovného signálu i předání hlasové tísňové informace a jsou zařazeny v systému dálkového ovládní.

Provázanost systému varování s hromadnými informačními prostředky umožňuje včasné a plošné informování osob o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí (živelní pohroma, závažná havárie, teroristický útok apod.).

4.8 Hromadné sdělovací prostředky

Součástí IZS je i potřeba uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce. V této souvislosti je uložena povinnost všem, kteří provozují hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání. Tyto subjekty jsou povinné uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce na základě žádosti operačního a informačního střediska IZS neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu, navíc bez náhrady nákladů s tím spojených.³⁵

Využití médií pro poskytování tísňových je upravena zákony:

231/2001 Sb. §32 (o provozování rozhlasového a televizního vysílání)

239/2000 Sb. §32 (zákon IZS)

240/2000 Sb. §30 (krizový zákon)

254/2001 Sb. (zákon o vodách), část věnovaná ochraně před povodněmi

---

³⁵ Šenovský, M., V. Adamec a Z. Hanuška. Integrovaný záchranný systém. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwachter, 2005. s. 86. ISBN 80-86634-65-5

5 Závěr

Právní úprava pro činnost subjektů, ať již zajišťujících bezpečnost státu nebo podílejících se na bezpečnosti státu, jsou dostačující a srozumitelné. Značný význam mají také předpisy, zejména vyhlášky, které upřesňují vydané zákony. Velkou roli, jak při vzniku krizové situace zareaguje bezpečnostní systém, hraje lidský faktor. Osoby, které jsou těmito právními normami určeny jako řídící, by měly nejen znát legislativní normy, ale také nést osobní zodpovědnost za svá rozhodnutí a mít dobré rozhodovací schopnosti. Je lepší udělat nepopulární rozhodnutí, které zasahuje do práv a svobod občanů, než poté vyčíslovat škody na majetku a sčítat oběti.

Komunikační prostředky, které jsem popsal v této práci, se jeví jako dostačující. Vše je ale otázkou možnosti financování krizového řízení. Zařízení, kterým byly vybavovány krizové štáby a jednotky IZS v roce 2000 byla v tuto dobu dostačující, dnes již neodpovídají standardům. Již dnes víme, že průchodnost buněk u systému Matra je malá, takže při jejím plném využití všemi složkami IZS by nedocházelo k předání určitých zpráv. Bohužel na její rozšíření nejsou finance. Tento systém je také zastaralý a během několika let bude postrádat logistiku. Systém radiového spojení na Analogové radiové síti nelze využít pro spolupráci všech tří složek v krizové situaci. Datové spojení má stále ještě velké rezervy. Je velká škoda, že operační střediska IZS používají rozdílný software. Software, kterým byla vybavena operační střediska složek IZS při jejich vzniku mezi sebou neumí datově komunikovat. Také nemají výstupní moduly pro krizové štáby. Těmito moduly by se velice urychlila komunikace mezi krizovým štábem a složkami IZS. Pokud by krizový štáb měl informace od všech operačních středisek v reálném čase, urychlilo by to a zpřesnilo rozhodovací proces. Výjimkou je program Manažer, který zasílá datové věty všem operačním střediskům a je vybaven i zpětnou vazbou o přijetí datové zprávy, jejím řešení a o ukončení činnosti. Myslím si, že přes tyto malé nedostatky je systém nastavený správně, jeho plnou funkčnost prověří další krizová situace.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ŠENOVSKEÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwächter, 2005. ISBN 80-86634-65-5

ŠENOVSKEÝ, M. a V. ADAMEC. *Základy krizového managementu*. 1. vyd. Ostrava: JUPOS, 2001. ISBN 80-86111-95-4

ŠENOVSKEÝ, M. a K. BALOG. *Integrální bezpečnost*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwächter, 2009. ISBN 978-80-7385-076-0

ŠENOVSKEÝ, M. a V. ADAMEC. *Právní rámec krizového managementu*. 1. vyd. Frýdek – Místek: Kleinwächter, 2005. ISBN 80-86634-55-8

PANOCHA, V., *Integrovaný záchranný systém v České republice*. 1. vyd. Praha: Armex, 1997. ISBN 80-902283-0-5

DVOŘÁČEK, D. Stručné dějiny poskytování první pomoci organizovaného záchranářství a ošetrovatelské péče o zraněné, *Urgentní medicína*, 2009, č. 3. s. 32 - 34, ISSN 1212-1924

Seznam použitých internetových zdrojů

Historie policie a četnictva. [online]. [© 2010]. [cit.2013 – 02 – 20] Dostupné z: <http://www.Policie.cz/clanek/historie-policie-a-cetnictva.aspx>

Ústavní zákon 1/1993 Sb. Ústava. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 14. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/1/1993>

Ústavní zákon 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, s. 1-6. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/110/1998>

Zákon 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, s. 1 - 37. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/zakon/239/2000>

Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In:
Sbírka zákonů České republiky. 2000, s. 1 – 52. ISSN 1211-1244. Dostupné z:
<http://portal.gov.cz/zakon/240/2000>

SEZNAM PŘÍLOH

Použité zkratky

IZS	Integrovaný záchranný systém
ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
AČR	Armáda České republiky
SUJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
JPO	Jednotka požární ochrany
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
HS SPO MV	Hlavní správa Sboru požární ochrany Ministerstva vnitra
OPIS	Operační a informační středisko
SIAR	Sbírka interních aktů řízení
PO	Požární ochrana
ARS	Analogová rádiová síť
VTS	Veřejná telefonní síť
ITS MV	Interní telefonní síť Ministerstva vnitra
MO ČR	Ministerstvo obrany České republiky
OPIS ÚO	Operační a informační středisko územního odboru
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
SOŠ PO MV	Střední odborná škola požární ochrany Ministerstva vnitra
VOŠ PO MV	Vyšší odborná škola požární ochrany Ministerstva vnitra
GIS	Geografický informační systém

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jan Výborný

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Principy a komunikace v krizovém řízení kraje

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 55

Počet stran příloh: 1

Počet titulu českých použitých zdrojů: 6

Počet internetových zdrojů: 5

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: Ing. Michaela Havlová